

Συνταγματική Αναθεώρηση

07 Μαΐου 2026

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Με την από 2 Φεβρουαρίου 2026 επιστολή του προς όλα τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Ομάδας, ο Πρωθυπουργός και Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, Κυριάκος Μητσοτάκης, παρουσίασε μια δέσμη σκέψεων ως προς τις βασικές κατευθύνσεις της πρότασης της Νέας Δημοκρατίας για την αναθεώρηση του Συντάγματος, καλώντας ταυτόχρονα τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Ομάδας στη συνδιαμόρφωση της πρότασης, μέσω της αποστολής σχετικών προτάσεων και παρατηρήσεών τους. Στην εν λόγω επιστολή ανέδειξε το συνταγματικό κεκτημένο που έχει διαμορφωθεί πενήντα και πλέον χρόνια από το Σύνταγμα του 1975, σκιαγραφώντας παράλληλα και τις νέες προκλήσεις που λαμβάνουν χώρα εν έτει 2026 και επισημαίνοντας την ανάγκη για μια γενναία και ουσιαστική συνταγματική αναθεώρηση που στοχεύει σε μια λειτουργική δημοκρατία του σήμερα αλλά και του αύριο.

Στους τρεις μήνες που μεσολάβησαν, η ανταπόκρισή σας ξεπέρασε κάθε προσδοκία. Οι καινοτόμες και πλούσιες σε περιεχόμενο προτάσεις σας, προϊόν ενδελεχούς έρευνας και τεκμηρίωσης, δεν περιορίστηκαν σε μια απλή εξειδίκευση και συμπλήρωση των αρχικών σκέψεων αλλά ανέδειξαν νέες θεματικές και προκλήσεις που χρήζουν κατοχύρωσης στον συνταγματικό μας χάρτη, ενώ ταυτόχρονα οι παρατηρήσεις σας εμπλούτισαν θεμελιωδώς τις αρχικές προτάσεις. Διαμορφώνεται λοιπόν σήμερα, ως βάση περαιτέρω συζήτησης, ένα σώμα τριάντα συνταγματικών διατάξεων που κρίνεται ως κομβικής σημασίας η αναθεώρησή τους. Ακολουθώντας εξειδικεύονται οι συγκεκριμένες διατάξεις και προσδιορίζεται η προτεινόμενη κατεύθυνση της αναθεώρησης.

1. Άρθρο 5 ή άρθρο 5A ή νέο άρθρο 5B

- Η τεχνητή νοημοσύνη οφείλει να υπηρετεί την ελευθερία του ατόμου και την ευημερία της κοινωνίας ώστε να μετριάζονται οι κίνδυνοι και να αξιοποιούνται τα πλεονεκτήματα που προσφέρει.

2. Άρθρα 14, 15

- Αποκάθαρση και εξορθολογισμός τύπου, τηλεόρασης, ραδιοφώνου και διαδικτύου.
- Προστασία του δημοσιογράφου και έναντι του εργοδότη του.

3. Άρθρο 16

- Κρατική μέριμνα για την προστασία, την καλλιέργεια και τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας.
- Προστασία της ελληνικής σημαίας ως συμβόλου του ελληνικού έθνους και του ελληνικού πολιτισμού
- Τα έτη υποχρεωτικής φοίτησης δεν μπορεί να είναι λιγότερα από 11 (αντί για 9 σήμερα).
- Δυνατότητα παροχής ανώτατης εκπαίδευσης από νομικά πρόσωπα πανεπιστημιακής εκπαίδευσης που μπορεί να έχουν δημόσιο ή μη κρατικό/μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα με πλήρη αυτοδιοίκηση, υπό την εποπτεία ανεξάρτητης αρχής και υπό τον όρο διασφάλισης υψηλού επιπέδου των παρεχόμενων σπουδών.

4. Άρθρο 17

- Διατύπωση με πιο λιτό τρόπο
- Προστασία όχι μόνο της ιδιοκτησίας, αλλά της περιουσίας (μετοχές, ομόλογα, πνευματική και βιομηχανική ιδιοκτησία, εμπορικό σήμα)
- Αποζημίωση για περιορισμό χρήσης χωρίς απαλλοτρίωση
- Δυνατότητα μεταφοράς συντελεστή δόμησης (*δυναμική* πολεοδομία)
- Αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων κτηρίων για κοινωνικούς σκοπούς

5. Άρθρο 21

- Κρατική μέριμνα για προσιτή στέγη.
- Λήψη υπόψη διαγενεακής δικαιοσύνης και αλληλεγγύης.

6. Άρθρο 24

- Λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής, την αποτελεσματική διαχείριση των υδάτινων πόρων, την ενίσχυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την κατοχύρωση του

περιβαλλοντικού ισοζυγίου σε κάθε κρατική παρέμβαση και την προστασία των ζώων.

7. Άρθρο 29

- Τα κόμματα οφείλουν να οργανώνονται και να λειτουργούν με δημοκρατικό τρόπο.
- Νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας πολιτικού κόμματος.
- Το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 100 ελέγχει τη συνδρομή των προϋποθέσεων συμμετοχής του πολιτικού κόμματος στις εκλογές.

8. Άρθρο 30

- Μια εξαετής θητεία Προέδρου της Δημοκρατίας (με μεταβατική για τον υπηρετούντα Πρόεδρο).

9. Άρθρο 41 παρ. 2, 5

- Κατάργηση διάλυσης της Βουλής για εθνικό θέμα εξαιρετικής σημασίας. Διάλυση με πρόταση της Κυβέρνησης και απόφαση της Βουλής για ανανέωση της λαϊκής εντολής (αυτοδιάλυση Βουλής).

10. Άρθρο 44 παρ. 2

- Εισαγωγή κανόνων καλής διενέργειας των δημοψηφισμάτων: Το ερώτημα πρέπει να διατυπώνεται με τρόπο εύληπτο και κατανοητό για τους πολίτες. Μεταξύ της προκήρυξης και της διενέργειας του δημοψηφίσματος πρέπει να μεσολαβεί επαρκής χρόνος τουλάχιστον είκοσι ημερών.

11. Άρθρο 51 παρ. 4

- Δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο και για τους εκλογείς που βρίσκονται εντός της Επικράτειας.

12. Άρθρο 54 παρ. 1, 3

- Το εκλογικό σύστημα θα πρέπει να διασφαλίζει εύλογη αναλογικότητα και κυβερνησιμότητα της χώρας.
- Με νόμο μπορεί να προβλέπεται ότι η επικράτεια διαιρείται σε ελάσσονες και μείζονες περιφέρειες.

13. Άρθρο 55 παρ. 1

- Δικαίωμα εκλέγεσθαι στα 21.

- Αναστολή υποχρέωσης στράτευσης για όσο χρόνο διαρκεί η βουλευτική ιδιότητα.
- 14. Άρθρα 56, 57:**
- Κατάργηση λεπτομερειακού καταλόγου κωλυμάτων και ασυμβιβάστων. Καθιέρωση γενικών αρχών και εξουσιοδότηση νόμου για εφαρμογή από μεθεπόμενες εκλογές ή αμέσως με πλειοψηφία 2/3.
- 15. Άρθρο 60**
- Θωράκιση θεσμικού ρόλου του βουλευτή κατά την άσκηση της νομοθετικής και ελεγκτικής του αρμοδιότητας και κατά την επικοινωνία με την εκλογική του περιφέρεια, σύμφωνα με το Σύνταγμα και τον Κανονισμό της Βουλής.
- 16. Άρθρο 73 παρ. 1**
- Συνταγματική κατοχύρωση αρχών καλής νομοθέτησης: Επαρκούς προνομοθετικής διαβούλευσης, αξιολόγησης της εφαρμογής του νόμου και μέτρων κωδικοποίησης της νομοθεσίας.
- 17. Άρθρο 78 παρ. 2, 6**
- Φόρος ή οποιοδήποτε άλλο οικονομικό βάρος δεν μπορεί να επιβληθεί με νόμο αναδρομικής ισχύος.
  - Μπορεί να παρέχονται κίνητρα για σταθερό φορολογικό καθεστώς σε στρατηγικές για την εθνική οικονομία ιδιωτικές επενδύσεις.
- 18. Άρθρο 79**
- Ο προϋπολογισμός οφείλει να διασφαλίζει τη δημοσιονομική ισορροπία μεταξύ εσόδων και εξόδων και τη βιώσιμη δημοσιονομική λειτουργία.
  - Κατάθεση και δημοσιότητα ετήσιου απολογισμού εκ μέρους φορέων που χρηματοδοτούνται, άμεσα ή έμμεσα, από τον κρατικό προϋπολογισμό.
- 19. Άρθρο 81 παρ. 2**
- Δυνατότητα πρόβλεψης με νόμο λειτουργικού ασυμβιβάστου βουλευτή/υπουργού και προσωρινής αναπλήρωσης.
  - Δυνατότητα διορισμού Αντιπροέδρων του Υπουργικού Συμβουλίου και μη υπουργών.

20. Άρθρο 82

- Κανόνες καλής κυβερνητικής λειτουργίας.

21. Άρθρο 86

- Κατάργηση «αμελλητί» και αρμοδιότητας της Βουλής για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης.
- Προκαταρκτική εξέταση από Εισαγγελέα Εφετών και πρόταση άσκησης δίωξης από Εισαγγελέα Αρείου Πάγου. Εναλλακτικά προαξιολόγηση ποινικής ευθύνης Υπουργών από μεικτό δικαστικοπολιτικό όργανο.
- Άσκηση δίωξης με απόφαση Βουλής, με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, με ονομαστική ψηφοφορία.

22. Άρθρο 89

- Επιτρέπεται βάσει εκτελεστικού νόμου η ανάθεση ειδικών διοικητικών καθηκόντων σε δικαστικούς λειτουργούς με απόφαση της Βουλής.
- Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή τους με οποιαδήποτε ιδιότητα στην Κυβέρνηση, η τοποθέτησή τους σε πολιτικές θέσεις ή η τοποθέτησή τους σε ανεξάρτητες αρχές για τρία τουλάχιστον χρόνια από την αφυπηρέτησή τους.

23. Άρθρο 90 παρ. 5

- Προαγωγές στις θέσεις των ανωτάτων δικαστών από ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή μεταξύ των αρχαιότερων δικαστών, χωρίς κυβερνητική παρέμβαση, από κατάλογο τριών δικαστών για κάθε θέση που προτείνονται από τις οικείες ολομέλειες.

24. Άρθρο 100

- Σύνθεση του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου με τριετή θητεία, αποτελούμενου από εννέα δικαστές (τους 3 Προέδρους των Ανωτάτων Δικαστηρίων, από 2 δικαστές εκλεγόμενους από τις Ολομέλειες ΣτΕ και ΑΠ, 2 τακτικούς Καθηγητές Νομικής που επιλέγονται από τα λοιπά μέλη).
- Αρμοδιότητα προληπτικού ελέγχου συνταγματικότητας και συμβατότητας με το ενωσιακό δίκαιο για ψηφισμένο νομοσχέδιο εκτός από εκείνα που αφορούν αποκλειστικά κύρωση διεθνών

συνθηκών, μετά από αίτημα του ΠτΔ, του ΠΘ ή της Βουλής (έως δύο φορές σε κάθε σύνοδο).

- Η απόφαση περί αντισυνταγματικότητας ή αντίθεσης προς το ενωσιακό δίκαιο κωλύει την έκδοση του νόμου. Η απόφαση περί συνταγματικότητας δεσμεύει τα δικαστήρια μετά την έκδοση του νόμου.

25. Άρθρο 101 παρ. 3, 5

- Αποκεντρωτικό σύστημα: Κατάργηση τεκμηρίου αρμοδιότητας υπέρ αποκεντρωμένων διοικήσεων, η εφαρμογή του αποκεντρωτικού συστήματος μπορεί να γίνει είτε με ύπαρξη αποκεντρωμένης κρατικής δομής και/είτε με ύπαρξη αποκεντρωμένων υπηρεσιών των υπουργείων και των λοιπών φορέων του δημοσίου τομέα.
- Κρατική μέριμνα για τη στήριξη του πρωτογενούς τομέα και την ανάπτυξη της ελληνικής περιφέρειας, ώστε να εξασφαλίζεται ίση πρόσβαση σε δημόσια αγαθά σε όλη την επικράτεια.
- Αρχές της χρηστής διοίκησης, της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της αξιοκρατίας. Συνταγματική κατοχύρωση Εθνικής Αρχής Διαφάνειας.

26. Άρθρο 101Α

- Επιλογή Προέδρων και Μελών ανεξαρτήτων αρχών από κοινοβουλευτική επιτροπή από κατάλογο τριών υποψηφίων που προτείνονται από Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων μετά από δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Στο Συμβούλιο συμμετέχουν *ex officio* ο Διοικητής της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, ο Πρόεδρος του ΑΣΕΠ, ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδας, ο Πρόεδρος της Συνόδου των Πρυτάνεων και ο επικεφαλής του συλλογικού οργάνου που εκπροσωπεί τους ΟΤΑ α' ή β' βαθμού.

27. Άρθρο 102

- Νόμος καθορίζει τους βαθμούς τοπικής αυτοδιοίκησης οι οποίοι είναι έως δύο (2)
- Με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορούν να επιβάλλονται τοπικοί ή ειδικοί φόροι ή βάρη οποιασδήποτε φύσης.
- Οι προϋπολογισμοί των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης καταρτίζονται μετά από επαρκή δημόσια διαβούλευση με τους

κατοίκους των οικείων περιοχών και οφείλουν να διασφαλίζουν τη δημοσιονομική ισορροπία.

- Πειθαρχικές ποινές αργίας/έκπτωσης στα αιρετά όργανα των ΟΤΑ επιβάλλονται με απόφαση του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου

28. Άρθρο 103

- Επανακαθορισμός της έννοιας της μονιμότητας. Νόμος ορίζει τη διαδικασία, τα κριτήρια για την αξιολόγηση των δημοσίων υπαλλήλων, τις επιβραβεύσεις και τις ποινές που αυτή μπορεί να επιφέρει, συμπεριλαμβανομένης της οριστικής παύσης, ύστερα από απόφαση του υπηρεσιακού συμβουλίου. Οι επιβραβεύσεις συνδέονται με προσόντα και απόδοση.
- Αξιολόγηση δημοσίων υπαλλήλων, με βάση τις αρχές της αμεροληψίας, της ουδετερότητας, της επαγγελματικής ικανότητας και της αποδοτικότητας, με δυνατότητα συμμετοχής και του ΑΣΕΠ.
- Αξιολόγηση γίνεται αμφίδρομα, ήτοι και από τους υφισταμένους προς τους προϊσταμένους τους, καθώς και από τους πολίτες προς όλους.